

Sygn. akt VIII U 3301/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2017 roku w Lublinie

sprawy D. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość należności z tytułu zaległych składek

na skutek odwołania D. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 10 sierpnia 2016 roku znak (...)(...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 3301/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2016, poz. 963 ze zm.) stwierdził, że D. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy. Wskazał, że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od maja 2006 roku do listopada 2014 roku w łącznej kwocie 15 358,97 złotych, w tym odsetek za zwłokę w wysokości 9 584,00 złotych;

- składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od sierpnia 2014 roku do listopada 2014 roku w łącznej kwocie 1 081,60 złotych, w tym odsetek za zwłokę w wysokości 156,00 złotych;

- składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od maja 2006 roku do listopada 2014 roku w łącznej kwocie 1 317,10 złotych, w tym odsetek za zwłokę w wysokości 811,00 złotych.

Wskazał, że na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odsetki naliczane będą nadal do dnia zapłaty, włącznie z tym dniem, na zasadach i w wysokości określonej przepisami ustawy ordynacja podatkowa (t. j. Dz. U. 2015, poz. 613) (decyzja k. 5 akt ZUS).

W odwołaniu z dnia 20 września 2016 roku D. B. wskazywał, że w okresie, za który organ rentowy dochodzi od niego należności z tytułu zaległych składek, był jednocześnie zatrudniony na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umów zlecenia w Urzędzie (...) w D.. Zarzucił, że zaległości na jego koncie nie zostały prawidłowo naliczone. Podniósł również zarzut przedawnienia dochodzonych należności. Wniósł o umorzenie dochodzonych należności, podnosząc trudną sytuację zdrowotną (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, wskazując na brak merytorycznych zarzutów dotyczących zadłużenia stwierdzonego zaskarżoną decyzją (odpowiedź na odwołanie k. 4-5 a.s.).

Na rozprawie w dniu 10 stycznia 2017 roku D. B. popierał odwołanie, nie kwestionując kwoty zaległości wskazanej w zaskarżonej decyzji. Wniósł o umorzenie składek wraz z odsetkami oraz o przekazanie tego wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (k. 12v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Poza sporem pozostaje, iż D. B. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 20 września 1999 roku do 3 listopada 2014 roku. Z tytułu jej prowadzenia, wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zobowiązany był do opłacania składek. Od dnia 4 listopada 2014 roku odwołujący zgłosił zawieszenie wykonania pozarolniczej działalności gospodarczej (bezsporne).

W związku z nieopłaceniem składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy, na koncie płatnika D. B. powstało zadłużenie.

Nie jest kwestionowane, że decyzją z dnia 6 kwietnia 2016 roku, numer (...), znak (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. Inspektorat w P. stwierdził, że D. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od 1 lutego 2001 roku do 28 lutego 2001 roku, od 1 lutego 2002 roku do 28 lutego 2002 roku, od 1 września 2004 roku do 30 września 2004 roku, od 1 grudnia 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku, od 1 lutego 2005 roku do 31 marca 2005 roku, od 1 września 2005 roku do 30 września 2005 roku, od 1 lutego 2006 roku do 31 marca 2006 roku, od 1 maja 2006 roku do 31 maja 2006 roku, od 1 lipca 2006 roku do 31 lipca 2006 roku, od 1 lutego 2007 roku do 31 marca 2007 roku, od 1 stycznia 2008 roku do 30 kwietnia 2008 roku, od 1 czerwca 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku, od 1 listopada 2009 roku do 30 listopada 2009 roku, od 1 lutego 2010 roku do 30 kwietnia 2010 roku, od 1 lutego 2011 roku do 28 lutego 2011 roku, od 1 kwietnia 2011 roku do 30 września 2011 roku, od 1 listopada 2011 roku do 30 listopada 2011 roku, 1 stycznia 2012 roku do 31 stycznia 2012 roku, od 1 marca 2012 roku do 31 maja 2012 roku do 3 listopada 2014 roku (decyzja k. 11-13 akt ZUS). Wymieniona decyzja nie została zaskarżona przez wnioskodawcę i stała się prawomocna.

Po sporządzeniu korekt dokumentów ubezpieczeniowych organ rentowy wszczął postępowanie w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Po stwierdzeniu zadłużenia na koncie płatnika składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w dniu 10 sierpnia 2016 roku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, których treść nie była kwestionowana przez strony w toku procesu. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości Sądu, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową. W toku postępowania wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów. Nie udowodnił, że w okresach wymienionych w decyzji opłacał składki regularnie i w pełnej wysokości oraz że regulował odsetki od nieopłaconych składek. Nie wskazał, kto dokonywał obliczeń należnych składek za kolejne okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu, czy istniały przerwy w prowadzeniu tej działalności i ewentualnie z czego wynikały.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje:

Odwołanie D. B. nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż zaskarżona decyzja jest decyzją deklaratoryjną. Określa ona wysokość zobowiązania już istniejącego i nie tworzy nowych obowiązków, a jedynie stwierdza fakt uprzedniego powstania zobowiązania za poszczególne okresy na podstawie zapisów na koncie płatnika. Fakt podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w spornych okresach był w sprawie bezsporny i niekwestionowany w toku postępowania.

Zgodnie z dyspozycją art. 46 ust. 1 oraz art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2016, poz. 963 ze zm.) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy a także przysyłać deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Zgodnie z przepisem art. 23 ust. 1 ustawy od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku ordynacja podatkowa (Dz. U. 2015, poz. 749 ze zm.).

Na zasadzie art. 32 ustawy systemowej, do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Wskazać również należy, iż zgodnie z treścią art. 46 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej, w przypadku opłacania składek po terminie płatnik składek obowiązany jest do obliczenia i zapłaty odsetek za zwłokę, przy czym odsetki te obliczane są od dnia następującego po dniu upływu płatności składek (art. 23 ust. 1 cyt. ustawy). Na mocy delegacji art. 49 ust. 1 cytowanej ustawy, szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek uregulowane zostały rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2008, Nr 78, poz. 465 ze zm.).

Obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę nie jest zależny od okoliczności powstania zaległości składkowej, ani od woli stron stosunku ubezpieczeniowego. Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne wynikają ze zobowiązania powstającego z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą powstanie takiego zobowiązania. Obowiązek samoobliczenia i opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne powstaje zatem z mocy samego prawa za każdy okres ubezpieczenia (miesiąc kalendarzowy), a ewentualna decyzja organu ubezpieczeń społecznych ustalająca wysokość zobowiązania składkowego lub zaległości z tytułu nieopłaconych w terminie zobowiązań składkowych (oraz wysokości odsetek) ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Oznacza to w szczególności, że zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne powstają każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne w terminach określonych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych. Inaczej rzecz ujmując, nieopłacona w ustawowo określonym terminie składka na ubezpieczenie społeczne powoduje powstanie od tej daty zaległości składkowej z mocy samego prawa (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 roku, I UK 126/06, OSNP 2007 nr 21 - 22, poz. 331; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 roku, I UK 187/07, OSNP 2009/7-8/104, uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 13 maja 2009 roku, I UZP 4/09, OSNP 2009/23-24/319).

Na wnioskodawcy, który prowadził działalność gospodarczą i który był płatnikiem składek spoczywał obowiązek obliczania, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy. Na D. B. spoczywał również

ciężar dowodu w niniejszej sprawie, że należne składki opłacił w terminie lub, że winien je opłacić w innej wysokości niż to wskazał organ rentowy. Wnioskodawca jednak takiego dowodu nie przedstawił.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy dokonał rozliczenia konta ubezpieczonego, wyraźnie stwierdzając, za jakie okresy wnioskodawca nie uiścił należnych składek w terminie i określił wysokość zaległych składek oraz odsetek z tytułu zwłoki (k. 2-4 akt ZUS).

W odwołaniu D. B. podnosił również, że należności wskazane w decyzji uległy przedawnieniu. Powyższy zarzut nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 roku, należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d (które nie dotyczą niniejszej sprawy).

Dopiero z dniem 1 stycznia 2012 roku, na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378 ze zm.) zmieniającego treść art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat.

Ponieważ bieg przedawnienia spornych należności składkowych rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 roku, dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenie ma art. 27 powyższej ustawy regulujący zagadnienia intertemporalne. Zgodnie z jego ust. 1, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 roku, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 roku.

Wedle zatem zasady wynikającej z tego przepisu do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 roku (wedle starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ale od dnia 1 stycznia 2012 roku.

Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 przywołanego przepisu, stosownie do którego, jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 roku nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Powołana regulacja oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego (liczonego od dnia 1 stycznia 2012 roku) lub 10-letniego (liczonego od daty wymagalności składki) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 roku, I UK 613/12, opubl. LEX nr 1438529, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2014 roku, III Au 1800/13, opubl. LEX nr 1567055).

W niniejszej sprawie należności z tytułu nieopłaconych składek dotyczą okresu od maja 2006 roku do listopada 2014 roku, zaś sporna decyzja została wydana w dniu 10 sierpnia 2016 roku. Stosując zatem 10-letni okres przedawnienia uznać należałoby, że składki za miesiące od maja do czerwca 2006 roku (wymagalne odpowiednio 11 czerwca 2006 roku i 11 lipca 2006 roku) uległy przedawnieniu zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

W sprawie niniejszej nastąpiło jednak zawieszenie biegu powyższego terminu przedawnienia.

W myśl bowiem przepisu art. 24 ust. 5e cytowanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych bieg terminu przedawnienia zawieszają się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd; zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż przez 2 lata.

Jak wynika z akt sprawy, decyzją z dnia 6 kwietnia 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że D. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom

emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresach szczegółowo w niej wskazanych. Uznać zatem należy, że od tego dnia aż do dnia uprawomocnienia się tej decyzji termin przedawnienia uległ zawieszeniu.

Gdyby zaś liczyć termin pięcioletniego przedawnienia – zakończył się on dopiero z dniem 31 grudnia 2016 roku. Powyższe oznacza, że należne i nieprzedawnione są wszystkie składki na ubezpieczenia w spornym okresie, wskazane w treści zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo i nie ma podstaw do uwzględnienia odwołania ubezpieczonego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.